

Het Gerechtelek landschap

Synthesenota

(na validatie in het kernkabinet van 21 april 2010)

I. VISIE EN DOELSTELLINGEN

A. HET VERTROUWEN IN JUSTITIE HERSTELLEN

De goede werking van de gerechtelike instellingen vormt één van de pijlers van onze rechtsstaat. Ondanks een zekere positieve evolutie blijft **het vertrouwen in Justitie** volgens de Justitiebarometers van 2003 en 2007¹ (te) laag. De kritieken van de rechtszoekenden en professionelen op de werking, de kwaliteit en de dienstverlening van Justitie in verband met traagheid, complexiteit, duurtijd, toegankelijkheid, bevattelijkheid, inefficiëntie enz... blijven terugkomen.

Dit hangt deels samen met **de huidige organisatie van Justitie**. Het **gerechtelike landschap** kent een veelheid aan rechtscolleges en parketten, een onaangepaste geografische schaal en te veel kleine entiteiten wat de continuïteit van de dienstverlening, specialisatie en mobiliteit beperkt. Het **beheersmodel** steunt op een sterke centralisering van de toekenning en aansturing van de middelen bij de minister van Justitie, de FOD Justitie en zijn diensten. De beheersautonomie van de rechtscolleges en parketten en hun korpschefs is zeer beperkt. Verantwoordelijkheid en verantwoording voor het beheer gaan daardoor onvoldoende samen. **Werkprocessen** zijn deels verouderd en niet uniform, mensen en middelen worden suboptimaal ingezet, het informaticapark is onvoldoende performant en geïntegreerd. Een **managementcultuur en een voldoende managementcapaciteit** ontbreekt. Aangepaste beheersinstrumenten zoals betrouwbare en uniforme data, operationele werklastmetingsystemen, een modern personeelsbeleid en audit-, monitoring- en controlesystemen zijn onvoldoende ontwikkeld. Door de **veelheid aan justitiële beleids- en**

¹ Zie ondermeer: Justitie doorgelicht: S. Parmentier e.a., De resultaten van de eerste belgische "Justitiebarometer", Gent, Academia Press, 2004, 118p; Hoge Raad voor de Justitie, De Belgen en Justitie in 2007, Resultaten van de tweede Belgische justitiebarometer, Brussel, Hoge Raad voor de Justitie, 2008, 76p.

adviesorganen is niet langer duidelijk wie (eind)verantwoordelijkheid draagt voor wat. In tegenstelling tot het Openbaar Ministerie beschikt de Zetel over geen volwaardig College dat intern en extern als aanspreekpunt kan optreden.

B. DE VERDERE HERVORMING VAN JUSTITIE VERSTERKEN EN VERSNELLEN

De voorbije jaren zijn vele inspanningen tot hervorming geleverd.

In **mei 1998** sloten acht politieke partijen van meerderheid en oppositie – CVP, SP, VLD, VU, PSC, PS, PRL en FDF - verenigd in het “Octopus” overleg, **een historisch akkoord over de hervorming van de politiediensten en van de gerechtelijke organisatie.**² Toen zijn voor Justitie belangrijke stappen gezet met de oprichting van de Hoge Raad voor de Justitie, een doorgedreven objectivering van de benoeming van magistraten, de invoering van een mandatensysteem voor korpschefs en de installatie van een externe controle op de werking van de rechterlijke organisatie.³ Ook de vooropgestelde hervorming van de rechterlijke organisatie is op een aantal belangrijke punten uitgevoerd, ondermeer betreffende een sterkere verticale integratie van het Openbaar Ministerie, de oprichting van een federaal parket⁴, de versterking van slachtofferzorg, de uitbouw van Justitiehuzen in elk gerechtelijk arrondissement⁵, de oprichting van strafuitvoeringsrechtbanken⁶ en de oprichting van Instituut voor de Gerechtelijke Opleiding⁷.

Onder de **vorige Ministers van Justitie** zijn nieuwe voorstellen voorgelegd, ondermeer in het kader van de Justitiedialogen⁸ en de Themisplannen voor een moderner beheer van de rechterlijke organisatie⁹.

² Parl. St., Senaat, 1997-98, nr. 1-994 1-5

³ Art. 151 G.W. en Wet van 22 december 1998, *B.S.* 2 februari 1999

⁴ Wet van 4 maart 1997 tot instelling van het college van procureurs-generaal en tot instelling van het ambt van nationaal magistraat, *B.S.* 30 april 1997; Wet van 22 december 1998 betreffende de verticale integratie van het openbaar ministerie, het federaal parket en de raad van procureurs des Konings, *B.S.* 10 februari 1999; Wet van 21 juni 2001 tot wijziging van verscheidene bepalingen inzake het federaal parket, *B.S.* 20 juli 2001 en de wet van 12 april 2004 houdende verticale integratie van het openbaar ministerie, *B.S.* 7 mei 2004

⁵ Zie voor de teksten www.just.fgov.be

⁶ Wet van 17 mei 2006 houdende oprichting van strafuitvoeringsrechtbanken, *B.S.* 15 juni 2006

⁷ Wet 31 van januari 2007 inzake de gerechtelijke opleiding en tot oprichting van het Instituut voor gerechtelijke opleiding, *BS* 2 februari 2007

⁸ F. ERDMAN en G DE LEVAL, “Justitiedialogen”, Syntheseverslag, juli 2004

⁹ 2005 en 2006, gekoppeld aan de Wet van 20 juli 2006 tot instelling van de Commissie voor de Modernisering van de rechterlijke Orde en de Algemene Raad van de partners van de rechterlijke orde, *B.S.* 1 september 2006

Ook **de actoren van Justitie** en in het bijzonder de magistratuur hebben de afgelopen jaren een actieve en waardevolle inbreng gedaan. Vanuit de Zetel zijn onder mede-impuls van de Hoge Raad voor de Justitie in een tussentijds verslag van 4 september 2008 een aantal voorstellen rond een modern beheer gedaan. Het College van Procureurs-generaal deed hetzelfde in juni 2008 met haar “Krachtlijnen voor een strategisch plan voor de modernisering van het openbaar ministerie”.¹⁰

Het **Regeerakkoord van 18 maart 2008**¹¹ heeft de modernisering en hertekening van de rechterlijke organisatie derhalve als prioriteit opgenomen en voorziet daartoe de nodige middelen te willen vrijmaken. Uitgangspunt is dat justitie haalbaar, betaalbaar en laagdrempelig moet zijn waarbij we meer moeten kunnen doen met de beschikbare middelen, ondermeer door een beter beheer. Conform dit engagement heeft de Minister van Justitie Stefaan De Clerck in september 2009 een oriëntatienota neergelegd getiteld “**Het gerechtelijk landschap: naar een nieuwe architectuur voor Justitie**”. Aangevuld met alternatieven vanuit de Regering, vormde dit een open basistekst voor nader politiek overleg met als ambitieus doel op korte termijn een nieuw basisakkoord te bereiken over de noodzakelijke hervormingen voor een moderne organisatie en een efficiënter beheer van onze Justitie. Parallel hiermee is ook een afzonderlijke **nota over de tucht** ter bespreking voorgelegd.

Het moment is thans gekomen om de beweging om te zetten in verandering. De uitdagingen zijn gekend, de voorstellen liggen voor, adviezen en studies zijn ingewonnen. De magistratuur en de overige actoren van Justitie vragen de overheid terecht dat keuzes worden gemaakt waardoor onze gerechtelijke instellingen zich verder kunnen aanpassen aan de noden van de tijd en de terechte verwachtingen van onze samenleving.

In het najaar van 2009 vond een eerste politieke overlegronde plaats met vijf politieke partijen van de meerderheid (CD&V, Open VLD, cdH, MR en PS) en vier van de oppositie (SPa, Groen, NV-a en Ecolo), verenigd in het zgn. “atomiumoverleg”.

¹⁰ Zie voor beide teksten www.just.fgov.be

¹¹ P 28 e.v.

Na een aantal nieuwe adviezen van ondermeer het College van procureurs-generaal, de Centrale werkgroep van de Zetel werkzaam in de schoot van de Hoge Raad voor de Justitie die optrad als facilitator, de Nationale Arbeidsraad en de (Uitgebreide) Vaste Vergadering van de korpschefs, is er opnieuw overleg geweest binnen de Regering en is een politiek akkoord bereikt **over een aantal krachtlijnen voor de hertekening van het gerechtelijk landschap**, gericht op **een nieuwe architectuur en een modern beheersmodel voor Justitie**. In het kader van de definitieve uitwerking in concrete teksten zullen nog een aantal voorwaarden en modaliteiten verder worden besproken.

C. DOELSTELLINGEN VAN EEN NIEUWE ARCHITECTUUR VOOR JUSTITIE

Centrale doelstellingen van de hertekening van het gerechtelijk landschap zijn het verhogen van de kwaliteit, de effectiviteit, de efficiëntie en flexibiliteit van de rechterlijke organisatie.

Dit moet de organisatie van de rechtscolleges verbeteren, het beheer moderniseren en een meer aangepaste dienstverlening voor de rechtszoekende garanderen, waarbij meer en beter wordt gedaan met de beschikbare mensen en middelen. Dit moet ondermeer gebeuren door meer schaalvergroting, management, specialisatie, mobiliteit, samenwerking, kwaliteitszorg en responsabilisering, met voldoende garanties voor de jurisdictionele specificiteit van de onderscheiden rechtscolleges en parketten en de toegankelijkheid voor de rechtszoekende.

Dit veronderstelt tevens dat parallel hiermee de noodzakelijke ondersteuning op het vlak van informatica, werklastmeting, data enz.. verder worden ontwikkeld.

II. KRACHTLIJNEN VOOR EEN NIEUWE ARCHITECTUUR VOOR JUSTITIE

A. UITGANGSPRINCIPES VOOR EEN NIEUW BEHEERSMODEL VOOR JUSTITIE

Uitgangsprincipe vormt de invoering van **een meer autonoom beheer** door de magistratuur volgens **een evolutief duaal model**, en dit via **een verzelfstandiging van het beheer**. Dit houdt in dat een verdeling van de middelen en het beheer ervan wordt nagestreefd met de pijler van de Zetel en haar rechtscolleges enerzijds, met de pijler van het Openbaar Ministerie en haar parketten en auditoraten anderzijds en met een gemeenschappelijke pijler voor de organisatie van bepaalde synergieën.

Dit autonoom beheer gaat uit van het **principe van integraal management** doch **slaat enkel op de organisatie van het beheer van middelen** (zoals HRM, gebouwen, materieel, informatica...) en niet op de organisatie van de jurisdictionele taken binnen de rechtscolleges waar de bestaande principes behouden blijven. Integraal management betekent in deze context dat wie verantwoordelijk is voor het behalen van doelstellingen ook beslist over de inzet van toebedeelde mensen en middelen en daarvoor verantwoording geeft.

Deze verzelfstandiging is **gebaseerd op een “decentralisatie” van beheersbevoegdheden** vanuit de FOD Justitie. “Decentralisatie” houdt in deze context in dat een aantal beheersbevoegdheden uit de FOD Justitie en haar diensten worden weggehaald en met een voldoende graad van autonomie deels op een verzelfstandigd centraal niveau en deels op het niveau van de respectieve Colleges (cfr. Infra) en de individuele rechtscolleges, parketten en auditoraten van de Zetel en het Openbaar Ministerie worden georganiseerd.

Er wordt een **algemeen model** nagestreefd dat kan worden toegepast in het merendeel van de situaties. Daarbij dient de complementariteit tussen de organisatie/werking van de Zetel en van het Openbaar Ministerie te worden verzekerd.

Deze uitgangsprincipes worden **toegepast op twee niveaus**:

- Op een centraal niveau, deels autonoom per pijler van de Zetel en pijler van het Openbaar ministerie, deels gemeenschappelijk met de Minister van Justitie en zijn diensten
- Op het niveau van de individuele rechtscolleges, parketten en auditoraten

Dit beheersmodel moet gekoppeld worden aan **voldoende en aangepaste instrumenten van interne en externe controle en verantwoording** op de verschillende beheersniveaus.

De krachtlijnen van de hervorming zoals opgenomen in deze nota zijn in principe van toepassing voor het geheel van de gerechtelijke arrondissementen. De toepassing ervan op de gerechtelijke arrondissementen van Brussel en Eupen zal het voorwerp uitmaken van een **afzonderlijk debat**.

B. DE ARCHITECTUUR OP HET CENTRALE NIVEAU

1. Het College van de “Zetel”, het College van Procureurs-generaal en de Raden

Op het centrale niveau wordt voorzien in de oprichting van een **College van de “Zetel”** (naast het College van Procureurs-Generaal). Aan het College van de “Zetel” kunnen ondermeer **opdrachten worden toegekend in verband met**:

- de goede algemene werking van de Zetel
- de adviesverstrekking over de aangelegenheden die verband houden met de opdrachten van de Zetel
- de kwaliteitszorg
- het beheer
- de interne en externe communicatie voor de aangelegenheden die tot haar bevoegdheid behoren

Daarbij kan geen afbreuk worden gedaan aan de onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de Rechterlijke macht of de individuele magistraat.

Het College van de “Zetel” bestaat minstens uit een **Algemene Vergadering**, een **Raad van Bestuur** en een **steundienst** waarvan de samenstelling en de bevoegdheden nader worden bepaald.

De bestaande structuren van het **College van Procureurs-generaal, de Raad van de procureurs des Konings en de Raad van de arbeidsauditeurs worden behouden**, doch **waar nodig aangepast aan de nieuwe architectuur**. Aldus moeten bijvoorbeeld de opdrachten van de steundienst zoals wettelijk voorzien door artikel 143ter Ger.W. bij het College van Procureurs-generaal en de Raden met ingang van 1 december 2008 worden herbekeken.

2. Instelling van een Gemeenschappelijke Beheersdienst voor de rechterlijke organisatie

Er wordt **een gemeenschappelijk beheersorgaan** ingesteld, de **“Gemeenschappelijke beheersdienst voor de rechterlijke organisatie”** (GBRO, voorlopige werktitel) waarin de Zetel, het Openbaar Ministerie en de FOD Justitie vertegenwoordigd zijn. Dit op voorwaarde dat er in het kader van de concretisering een regeling is die **de politieke verantwoordelijkheid van de Minister van Justitie** en de **politieke controle van het Parlement** voldoende garandeert, er voor het personeel van deze instelling geput wordt uit bestaande personeelsbestanden (zoals deze van de FOD Justitie, de rechterlijke orde enz...) en er een duidelijke aflijning komt **van de opdrachten op korte en lange termijn** (gemeenschappelijk dienstencentrum, rol in kader transitie naar duaal model enz...) en **de relatie tot een aantal justitiële satellieten**.

Als **gemeenschappelijk dienstencentrum** groepeerde de GBDRO de diensten en middelen die omwille van bepaalde synergieën tussen de Zetel, het Openbaar Ministerie en de FOD Justitie hetzij gemeenschappelijk moeten worden aangeleverd, hetzij een

gemeenschappelijke strategische aansturing vereisen. Hiertoe worden vanuit de FOD Justitie een aantal diensten **overgeheveld naar de GBDRO**.

Naast de structurele rol van een **gemeenschappelijk dienstencentrum**, neemt de GBDRO in de transitiefase naar het duale model op korte termijn een aantal beheersopdrachten waar in afwachting dat terzake **een voldoende beheerscapaciteit** is ontwikkeld binnen de pijler van de Zetel, de pijler van het Openbaar Ministerie en hun individuele entiteiten zelf. Zo kan de GBDRO in een eerste fase extra bevoegdheden krijgen bij de **onderhandeling van de werkingsenvelopes en de beheersovereenkomsten** met de entiteiten van de Zetel en het Openbaar Ministerie. Deze transitiefase dient gekoppeld te worden **aan voldoende inspanningen op vlak van managementopleiding en vorming** binnen de magistratuur

3. Middelenverdeling en beheersovereenkomsten

De evolutie naar autonoom beheer en integraal management via verzelfstandiging en decentralisatie wordt gekoppeld aan een **andere organisatie van middelenverdeling**.

Dit gebeurt door de progressieve invoering van een **systeem van werkingsenvelopes en beheersovereenkomsten** op het niveau van de GBDRO, het College van de "Zetel" en het College van de Procureurs-generaal en de beheersentiteiten van de rechtscollages, parketten en auditoraten. De werkingsenvelopes bestaan uit **materiële, financiële en personele middelen**.

Elke werkingsenveloppe wordt gekoppeld aan een **beheersovereenkomst**. Dit is een belangrijk sturingselement waarbij de toekenning van middelen gekoppeld wordt aan de realisatie van **kwantitatieve en kwalitatieve doelstellingen** binnen strategisch vastgelegde kaders. Dit wordt gekoppeld aan objectieve performantiecriteriën (zoals werklasmeting), meet-, controle- en evaluatiesystemen.

C. DE ARCHITECTUUR VOOR DE RECHTSCOLLEGES VAN EERSTE AANLEG

1. Geografische schaalvergroting van de gerechtelijke arrondissementen

Het aantal gerechtelijke arrondissementen wordt verminderd via een geografische schaalvergroting, waarbij vertrokken wordt vanuit het principe van de fusie van de huidige arrondissementen binnen de bestaande grenzen van de provincie en het rechtsgebied van de hoven van beroep en waarbij de plaatsen waar nu recht wordt gesproken worden behouden.

De verdere bespreking zal gevoerd worden op basis van het concreet voorstel van schaalvergroting van de minister van Justitie zoals hierna opgenomen om aldus te komen tot een definitieve vaststelling:

Voor het rechtsgebied van Gent

- Brugge –Veurne
- Kortrijk-Ieper
- Gent
- Dendermonde - Oudenaarde

Voor het rechtsgebied Antwerpen

- Antwerpen
- Turnhout - Mechelen
- Hasselt-Tongeren

Voor het rechtsgebied Brussel

- Leuven
- Nijvel
- [Brussel]

Voor het rechtsgebied Luik

- Luik
- Huy-[Eupen]-Verviers
- Namen-Dinant
- Arlon-Neufchâteau- Marche-en-Famenne-

Voor het rechtsgebied van Bergen

- Doornik- Bergen
- Charleroi

2. De arbeidsrechtbanken en de rechtbanken van koophandel

De arbeidsrechtbanken worden jurisdictioneel georganiseerd op het niveau van het rechtsgebied van het Arbeidshof, met aan het hoofd één korpschef. In elk arrondissement van het betrokken rechtsgebied worden de huidige arbeidsrechtbanken behouden als arrondissementele afdelingen van de arbeidsrechtbank. Beheersmatig maakt elke arrondissementele afdeling van de arbeidsrechtbank deel uit van de beheersentiteit van het betrokken arrondissement. De toepassing van deze principes voor het rechtsgebied Brussel maakt mee voorwerp uit van het afzonderlijk debat dat hierover is voorzien (cf. supra).

Voor de rechtbanken van koophandel gelden dezelfde regels als voor de arbeidsrechtbanken.

3. De vrederechten en politierechtbanken

Per arrondissement is er **een algemene vergadering** van vrede- en politierechters. Aan het hoofd staat een voorzitter, die door de Koning met tussenkomst van de Hoge Raad voor de Justitie aangewezen wordt onder de leden van de algemene vergadering voor een in de tijd beperkt mandaat.

Jurisdictioneel blijven de vredegerichten en politierechtbanken **volledig gescheiden** van de drie rechtbanken. Overhevelen/uitbreiden van bepaalde bevoegdheden is mogelijk (bijv. bij oprichting van een familierechtbank).

Wat **het beheer** van de middelen betreft worden de vredegerichten en politierechtbanken als **vierde pijler** opgenomen in de overkoepelende beheersstructuur van het arrondissement (cf. infra)

4. De arrondissementele beheersentiteit en het arrondissementele beheerscollege

Op het niveau van **elk (vergroot) arrondissement** wordt **een beheersentiteit** opgericht die bestaat uit **vier pijlers**: de rechtbank van eerste aanleg, de arrondissementele afdeling van de rechtbank van koophandel, de arrondissementele afdeling van de arbeidsrechtbank en de pijler van vredegerichten en politierechtbanken van het arrondissement.

De arrondissementele beheersentiteit wordt aangestuurd door een beheerscollege dat wordt bijgestaan door **een beheersdienst** bestaande uit een **beheersdirecteur** en specialisten voor het HRM, Budget, ICT, Kennisbeheer, beheer van gebouwen,

Het arrondissementele beheerscollege is samengesteld als volgt:

- een voorzitter-beheerder die magistraat is
- de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg
- de voorzitter van de arbeidsrechtbank of zijn afgevaardigde
- de voorzitter van de rechtbank van koophandel of zijn afgevaardigde
- de voorzitter van de algemene vergadering van de vrede-en politierechters van het arrondissement
- de beheersdirecteur

De functies van voorzitter-beheerder en beheersdirecteur zijn mandaten. De invulling ervan gebeurt fasegewijs naar mate in het kader van de fusie van de gerechtelijke

arrondissementen en de ressortelijke integratie van de arbeidsrechtbanken en rechtbanken van koophandel mandaten van korpschefs en plaatsen van hoofdgriffier in overtal vrijkomen. In afwachting hiervan bestaat het beheerscollege bij wijze van overgangsmaatregel uit de voorzitters of hun vertegenwoordigers van de betrokken rechtbank(pijlers) in een wisselend voorzitterschap.

Elk lid van het beheerscollege heeft stemrecht, met uitzondering van de beheersdirecteur. Er wordt een gedifferentieerd beslissingsmodel (unanimiteit, gewone meerderheid, bijzondere meerderheid, gewogen stemrecht,...) uitgewerkt in functie van de verschillende en nader te preciseren types van beslissing.

Het beheerscollege kan aan de voorzitter-beheerder en/of de beheersdirecteur machtiging verlenen om bepaalde handelingen autonoom te verrichten.

5. De middelen van de beheersentiteit

Voor elke rechtbank(pijler) wordt apart vastgesteld:

- een kader van magistraten
- een pool van plaatsvervangende magistraten
- het kader van lekenrechters

Referentiepunt vormt (de optelsom van) de bestaande kaders, die verder zullen evolueren in functie van objectieve criteria zoals de werklastmeting. Deze middelen worden beheerd door de voorzitter van de betrokken rechtbank(pijler)

De magistraten en plaatsvervangende magistraten vastgesteld per rechtbank(pijler) **worden rechtstreeks benoemd bij de betrokken rechtbank(pijler)**. De lekenrechters van de arbeidsrechtbank en rechtbank van koophandel worden benoemd voor het rechtsgebied van het hof van beroep met toewijzing aan een afdeling. De assessoren in strafuitvoeringszaken worden rechtstreeks benoemd bij de rechtbank waarbij ze wettelijk zijn ingesteld.

De rechtstreekse benoeming per rechtbank(pijler) **kan gekoppeld worden aan een ruimere toepassing van het systeem van gelijktijdige benoeming (artikel 100 Ger.W.) binnen dezelfde pijler**. Daarbij wordt een deel van de magistraten van eenzelfde pijler gelijktijdig benoemd bij meerdere rechtbanken van hetzelfde type binnen het rechtsgebied van het hof van beroep, of, bij uitbreiding, het eigen taalgebied. Over de concrete inzet van de aldus benoemde magistraten kan worden beslist door de betrokken rechtbankvoorzitters en, bij gebrek aan akkoord, door de eerste voorzitter(s) van het bevoegde hof.

Aan de arrondissementale beheersentiteit wordt een werkingsenveloppe toegewezen (gekoppeld aan een beheersovereenkomst) die bestaat uit:

- een kader van magistraten dat een percentage van het totaal aantal magistraten van de pijlers van de beheersentiteit bedraagt. Dit wordt ingevuld door de huidige toegevoegde rechters die thans benoemd zijn voor het ressort (art. 86bis Ger.W.) en door vacatures die naar aanleiding van de werklastmeting binnen de rechtbank(pijlers) op termijn in overtal komen.
- een kader van plaatsvervangende magistraten dat een percentage van het totaal aantal plaatsvervangende magistraten van de pijlers van de beheersentiteit bedraagt
- het gerechtspersoneel
- de referendarissen
- het gebouwenpark voor het arrondissement
- een financieel budget
- de materiële en logistieke middelen

Enkel de magistraten, de plaatsvervangende magistraten, het gerechtspersoneel en de referendarissen die zijn toegewezen aan de beheersentiteit worden **arrondissementeel benoemd voor de beheersentiteit**.

De middelen van de beheersentiteit worden beheerd door het beheerscollege die ze **verdeelt** onder de pijlers op basis van periodieke (bijvoorbeeld driejaarlijkse) beleidsplannen. Daarin worden door elke pijler de behoeften en te realiseren doelstellingen geformuleerd. Deze berusten op objectieve prestatie-indicatoren en meetinstrumenten.

Binnen elke pijler beslist de betrokken voorzitter **over de interne organisatie en toewijzing** van de magistraten, plaatsvervangende magistraten en gerechtspersoneel aan de zittingsplaatsen. Voor de arbeidsrechtbanken en de rechtbanken van koophandel gebeurt dit binnen de rechtbank op het niveau van het ressort.

De **griffies** van de rechtbank van eerste aanleg, de rechtbank van koophandel en de arbeidsrechtbank moeten **organisatorisch uitgebouwd worden rekening houdend met de afdelingen en/of zittingsplaatsen.**

6. Mobiliteit en ter beschikking stelling van magistraten

De **interne mobiliteit** van magistraten binnen de eigen rechtbank(pijler) behoort tot de **bevoegdheid van de eigen voorzitter**, die ze toewijst aan een of meerdere afdelingen en/of zittingsplaatsen.

Binnen een beheersentiteit kunnen magistraten van één rechtbank(pijler) tijdelijk ter **beschikking worden gesteld** van een andere rechtbank(pijler) ingeval van specifieke projecten (bvb bij multidisciplinaire dossiers) of behoeften van de dienst (bvb. tijdelijke vervanging ingeval van langdurige afwezigheden, vacatures enz...), mits dit gekoppeld wordt aan **volgende voorwaarden:**

- een opdrachtomschrijving
- beperkt in de tijd
- aansluitend bij de expertise van de betrokken magistraat (functieprofiel)
- unaniem akkoord van het beheerscollege

Ingeval van verlenging van de oorspronkelijke opdrachtomschrijving, is het akkoord van de betrokken magistraat vereist.

De mogelijkheid van **vrijwillige mutatie** voor magistraten wordt samen met de voorwaarden (zoals de inhoudelijke beoordeling van de kandidatuur) verder onderzocht.

7. Gedeelde beheersaangelegenheden

Samen met het Openbaar Ministerie wordt voor het beheer van gedeelde infrastructuur en logistiek (gebouwen, veiligheid, materiële uitrusting), de organisatie van gemeenschappelijke dienstverlening (onthaal, documentatie,..) en onderlinge werkafspraken voor de aangelegenheden met een weerslag op de organisatie van het andere korps binnen het arrondissement **een gemeenschappelijk overleg-en beheersmodel** uitgewerkt met een duidelijke eindverantwoordelijkheid.

D. DE ARCHITECTUUR VOOR DE HOVEN

De hoven van beroep en de arbeidshoven **blijven afzonderlijk bestaan** voor wat hun jurisdictionele taken betreft.

In ieder rechtsgebied van het hof van beroep wordt er een **gemeenschappelijke beheersentiteit** voorzien voor het hof van beroep en het arbeidshof. Voor de samenstelling, organisatie en bevoegdheden van het beheerscollege, het beheer van middelen, de benoeming en toewijzing van magistraten en gerechtspersoneel **gelden mutatis mutandis dezelfde regels** van de rechtscolleges van eerste aanleg,

De rechtbanken en de hoven vormen **afzonderlijke, van elkaar onafhankelijke, beheerseenheden**, zonder afbreuk te doen aan de bevoegdheden van de hoven t.a.v. de rechtbanken inzake jurisdictionele controle in het kader van het hoger beroep, het disciplinair toezicht en de interne controle.

E. DE ARCHITECTUUR VOOR DE PARKETTEN EN AUDITORATEN VAN HET OPENBAAR MINISTERIE

Er wordt voor de parketten op het niveau van het arrondissement **een geografische schaalvergroting** doorgevoerd naar analogie met de Zetel. Elk parket behoudt de bestaande parketten binnen het arrondissement als antenne.

De arbeidsauditoraten worden naar analogie met de arbeidsrechtbanken jurisdictioneel georganiseerd op het niveau van het rechtsgebied van het Hof. In elk arrondissement van het betrokken rechtsgebied worden de huidige arbeidsauditoraten behouden als arrondissementele antennes van het arbeidsauditoraat. De toepassing van deze principes voor het rechtsgebied Brussel maakt mee voorwerp uit van het afzonderlijk debat dat hierover is voorzien (cf. supra).

Bij gebrek aan overeenstemming binnen het Openbaar Ministerie omtrent de keuze voor een geïntegreerd parket dan wel voor het behoud van een apart parket en arbeidsauditoraat, gekoppeld aan een uitbreiding van de bevoegdheden van het arbeidsauditoraat tot sociale, milieu, economische en financiële zaken, wordt **aan het College van procureurs-generaal opdracht gegeven** om tegen eind mei 2010 en in samenspraak met de Raad van de Procureurs des Konings en de Raad van Arbeidsauditeurs **een voorstel uit te werken rond een geïntegreerde werking tussen** het parket van de procureur des Konings en het arbeidsauditoraat waarbij deze als aparte entiteiten blijven bestaan en waarbij enerzijds de eenheid van strafrechtelijk beleid en anderzijds de eigenheid van het arbeidsauditoraat wordt gegarandeerd.

F. HET HOF VAN CASSATIE, HET PARKET-GENERAAL BIJ HET HOF VAN CASSATIE EN HET FEDERAAL PARKET

Voor het Hof van Cassatie, het Openbaar Ministerie bij dit hof en het Federaal parket blijft de huidige situatie in principe behouden voor wat betreft de bevoegdheid, de interne organisatie, de gebiedsomschrijving en leiding.

Voor wat betreft het beheer wordt vertrekkende van de krachtlijnen van deze hervorming een aangepast model uitgewerkt.

III. EEN POSITIEF VERANDERINGSPROJECT

Een hervorming van deze omvang vraagt voldoende continuïteit en stabiliteit met een duidelijk eindperspectief.

Met deze krachtlijnen **wordt het kader van het nieuwe gerechtelijk landschap uitgetekend, die de basis vormen voor de concrete voorstellen van tekst en regelgeving** die de minister van Justitie de komende maanden zal uitwerken en voorleggen, samen met een stappenplan voor de implementatie op het terrein en de overeenkomstige budgettaire ramingen.

De uitdaging bestaat er in de actoren van Justitie te betrekken in **een positief veranderingsproces** waarbij ook een omslag in mentaliteit en cultuur en een sterk ethisch besef centraal moeten staan.

Deze hervorming is fundamenteel, maar terzelfdertijd slechts een eerste stap in het kader van een multicausale en multidisciplinaire aanpak van Justitie. **Andere acties, hervormingen en afstemming** zijn nodig om te komen tot grotere professionaliteit, performantie en dienstbaarheid.

De minister van Justitie,

Stefaan De Clerck

21 april 2010